

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhó hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 14.

A ruthének esete.

Örömmel ujságoljuk, hogy Egan Ede, a ruthének felségelésével megbízott miniszteri kirendeltség feje, a felvidéki állapotok hí és tárgyilagos leírója, még *életben* van.

Ne méltóztassanak ezen az optimista jelentésünkön mosolyogni. Bereg, Ung, Máramaros és Ugocsa megyében úgy áll a dolog, hogy mihelyest valaki a keresztény nép érdekében a galicziai bevándorlók ellen szót emel, azonnal veszélyben van élete.

Máramarosban ezelőtt egy pár évtizeddel, Hozsda János borsai községi bíró volt az első, aki a népet arra kezdte tanítani, hogy a zsidó uzorások helyett forduljon keresztény hitelszövetkezetekhez; s maga is összehívott ilyen gyűlést, hogy szövetkezetet alkossanak. A nemes kezdeményezőt aztán két hatalmas zsidó legény az országuton megtámadta és baltaikkal a szó szoros értelmében összeapritotta.

Egan Ede tehát nagyon jól teszi, ha vigyáz az életére.

A szabadelvű »nemzeti« politika a fennemlített megyékben oly kivételes állapotokat teremtett, amelyekhez hasonló nincs a kontinensen sehhol sem.

Ha a kormányt országos törvénnyel hatalmazták volna fel a kis-orosz nép teljes kiirtására, nem tehetett volna többet ebben az ügyben, mint amennyit tett.

A beözönlő zsidóság minden esetre földhöz akart jutni, mivel pedig az orosz volt a föld, ki kellett belőle sajátítani. — És ez a kisajátítás pompásan sikerült. Mivel a ruthén rosszul táplálkozik és iszákos, minden faluban nyitottak a népnek 4—5 korcsmát. A korcsmában aztán tönkre ment az uzora karmaiba jutott nép. Ha a galicziai bevándorlónak nem volt tőkéje, akkor egyszerűen beállt ügynöknek, közvetítőnek és vándortanunak.

Ha kellett valakinek pénz uzorára, kieszközölte pénzért, ha kellett valakinek orgazda, kerített azt is. Rendes ágensei voltak a marha és lótolvajoknak és közvetítői magoknak a lopások, sőt rablásoknak. Egyik máramarosi község lakói híresek voltak mint kiváló marhatolvajok. Ezek utfelügyelőül rendesen zsidókat alkalmaztak, akik jelt adtak a tolvajoknak, hogy nincs veszély. Egyik ily közvetítőt a törvényszék másfél évi börtönre ítélte, ki rendkívül csodálkozott, hogy ítélik el őt egy kis — füttyölésért. A vándortanuk faluról-falura járnak, látnak, hallanak, tudnak mindent és megesküsznek mindenre a világon, mert hiszen ha a Jeliova név az eskü szövegében nincsen benne, akkor szerintök szabad esküdni hamisan.

Hosszu évtizedeken át garázdálkodtak és garázdálkodnak ezek a pióczák a ruthén felvidéken és hatalmuk megnövekedett. A ruthén kisgazda mindenéből kiforgatva, félmeztelen zsellérévé lett a galicziai bevándorlónak és most kivételes intézkedések nélkül nincs számára mentség.

A magyar kormány végre kezébe vette a mentési akciókat s ezzel magára vonta a zsidóság mérhetlen haragját, amely mind élesebb kifejezést használ az ugynevezett »felsőbb körök titkos antiszemitizmusa ellen.

A galicziabeliekkel rokonszenvezők ezen méltatlankodása felháborító volna, ha nem volna *igazságos*.

Mert a dolog úgy áll, hogy nem a zsidó hitű kozárok, nem is a többi uzorából és hamis tanuskodásból élő zsidók a bűnösök a ruthének kifosztásában. Utóvégre ez a nép minden vallás-erkölcsi műveltség híján, egyedül fanatizmusából, fajszeretetéből és életösztönéből táplálkozva, úgy szerzett magának tőkét a megélhetéshez, ahogy éppen lehetett neki.

A megbocsáthatatlan bűn tehát azoké, akik a vagyonszerzés e gyalázatos fajainak *lehetőséget biztosítottak*. Utóvégre a ruthén felvidéken nemcsak galicziaibeli eredetű, hanem *keresztény* uzorások és népnyuzók is nagyra nőttek. Hisz intelligens »keresztény« urak is adtak pénzeket a Jäger Dávidoknak 10 perczentre, akik aztán 20 perczentet szedtek a kifosztott néptől! Sehhol a kontinensen nem forog annyi hamis kötvény, hamis váltó, annyi színleges jogügylet és törvényes mezbe bujtatott zsarolás és csalás, mint a ruthén felvidéken.

És mindezzel szemben a liberális államkormány nem tett absolute semmit. Hasonlóképpen hanyag volt a ruthén papság jórésze is, mely egyetemben a szolgabírákkal és jegyzőkkel többnyire maga is a zsidók zsebében levén, tehetetlen közönnyel nézte népe pusztulását. A ruthén intelligencia, mely többnyire papok, jegyzők, tanítókból áll, teljesen elzárkózott a néptől, a saját népétől, mely aztán vak bizalommal fordult a zsidók felé, kik aztán tönkre tették. Mit is tehettek egyebet? Élni akartak.

A bűn tehát a kormány és a ruthén nép vezérei között oszlik meg. A kormány a maga liberálizmusában a beözönlő zsidókban mindössze élelmes új magyarokat látott, mert a Tisza és Bánffy-féle politikuskoknak teljesen mindegy, hogy ki fizeti az adót? A közigazgatás ez elvnel fogva teljesen megrothadt. Jegyzők és szolgabírák fejős tehénnek nézték hivatalukat, nem önteláldozó közszolgálatnak. Az anyagi függetlenség nélkül szűkölködő ruthén papság pedig e hatalmas apparátus ellen meg se mozdulhatott, mert azonnal bejelentették püspöknél, kormánynál, hogy hazaáruló pánszláv.

Fájdalom, hogy ezeket le kell írunk. De magunk láttuk és hallottuk, amiket papirra teszünk. Szomorú dolog, de be kell ismernünk, hogy a liberálizmus, melynek jelszava nem a honfentartó keresztény politikai nemzet fentartása, hanem a minden áron való értéktermelés az önérték elve alapján, — nem teremhetett a ruthének közt más gyümölcsöket, mint a minőket termett.

Egan Ede urnak tehát őszintén gratulálunk, mert jelentésében a liberálizmus huszonöt éves jubileumára, megfogalmazta annak kitünő csődjelentését.

Igazán kívánatos volna, hogy a ruthén akció minél szélesebb arányokat vegyen magának. Ha nem tetszik Galicziának, hogy a hamis eskü, a fosztogatás és az uzora elérte sorsát, ott vannak lapjai, adja ki a mérgét a keresztény felebaráti szeretet ellen!

De Magyarországon csak azon elemeknek legyen hazájok, akik szeretik ezt a földet és — dolgoznak, becsületes, önzetlen munkával.

A ruthének esete a tanuja, hogy ezt a liberálizmustól hiába várjuk.

Gedeon.

Horánszky levele.

A sajtóban is, az autonómiai kongresszuson is felmerült az a vád *Horánszky* ismeretes indítványa ellen, hogy az nem egyéb, mint elhalasztása, sőt — Ugron szerint — temetése az autonómiának. Ezen vád ellen Horánszky a M—g tegnapi számában a közetkező levélben védekezik:

Tisztelt Barátom!

Ugron Gábor kongresszusi képviselőtársam becses lapod tegnapi számában utólagos gyászindulót szentel azon temetésnek, melyet szerinte én, mint a temetési vállalat igazgatója a katolikus autonómiának rendeztem.

Egy eszmecsérét abban a tenorban, mely Ugron Gábor képviselőtársam közleményén keresztül vonul, sikerre vezetőnek nem tartok és azért hallgathatnék, aminthogy hallgatnék is, ha a jelzett közlemény nem tőle eredne és abban az »űrügy«, »cselszövés« és »taktika« jelszavai elő nem fordulnának, holott pedig ezekről nékem is, mint a temetkezési vállalat igazgatójának szintén tudnom kellene.

Igy azonban önmagának és azoknak, akik jónak vélték az általam javaslatba hozott eljárási módozatot elfogadni, tartozom azon kijelentéssel, hogy én még csak szót sem váltottam az illetékes tényezők egyikével sem arról, hogy óhajtanak-e? — és milyen autonómiát? — annál kevésbé vállalkoztam pedig arra, hogy a katolikus autonómia eltemetésére bárkinek is segítséget nyújtsak.

Bizom abban, hogy immár eléggé hosszú közpályámon annyi reputációt összegyűjtöttem, hogy a komoly és tárgyilagosan ítéző közvélemény ilyen szereplési vállalkozást, — mely ha valamelyik tényezőnél fennforogna, engemet is szemben találna, rólam nem tételez föl.

Egyébiránt eltemetésről beszélni ott, a hol a kongresszus a részletekről még nem is tanácskozott és így még mindenre szabad keze van; a

hol továbbá a 27-es bizottságban Ugron Gábor és nézettársai szintén részt vesznek és a bizottság tárgyalásait, vagy ha ezek nem haladnak, a jelentéstételt tetszés szerinti módon sürgethetik: oly ellentmondás, mely a nekem és a velem együtt szavazóknak tulajdonított ezélat lehetőségét önmagában is kizárja.

A katolikus autonómia a kongresszus tudtán kívül meg nem fenekelhet és ott is csak úgy ha a kongresszus leszavazza, vagy a túlzás a falnak viszi.

Baráti tisztelettel kérek, hogy jelen soraimnak becses lapodban — hol Ugron Gábor közleménye megjelent — helyt adni sziveskedjél. Baráti üdvözléssel, tisztelő híved

Horánszky Nándor.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, febr. 14.

Perczel Dezső elnököl. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bemutatja a főrendiház leiratát, mely szerint ott a képviselőháztól felterjesztett törvényjavaslatokat elfogadják.

Kammerer Ernő betérjeszti a közoktatásügyi bizottság előterjesztését a szépművészeti muzeum ügyében. Következik az interpellációs könyv felolvasása, melybe be van jegyezve Visontai Soma dr. interpellációja a gyöngyösi bortermelők sérelme tárgyában.

Mielőtt a napirendre térnek Fest Lajos szólal fel. A földmivélsügyi miniszter ur a felvidéken az ottani közönség által megindított actió támogatására egy kormánybiztost bizott meg annak keresztül vitelével. Ez a kormánybiztos most a közgyűlésen, működéséről beszámolt és erről a beszámolóról a napi sajtóban oly különböző hírek keringenek, melyek arra késztetnek engem, hogy a nélkül, hogy interpellációba bocsátkoznék, a miniszter urhoz kérdést intézek, mennyiben áll ennek a kormánybiztosnak jelentése és különösen kritikája, melyet egy más vallásfelekezet felett ott gyakorolt. És azért kérem a földmivélsügyi miniszter urat, lenne oly szives, Egánnak működéséről, különösen pedig erről a jelentésről bennünket felvilágosítani. (Helyeslés jobbról.)

Darányi Ignác: T. Ház! Köszönettel tartozom Fest Lajosnak, hogy alkalmat adott nekem erre a kérdésre nyilatkozni. Egan ur működését illetőleg tartozom azzal, hogy kijelentsem, hogy ő rövid idő alatt rendkívül tevékenységet fejtett ki.

Az elnök ezután kijelentette, hogy miután napirend előtti felszólalás vita és határozathozatal tárgyát nem képezheti, a Ház áttér a napirendre.

Következett a napirend a *fiumei kormányzóság* tétele feletti tárgyalás folytatása.

Az Adria gyöngye.

Szell Kálmán miniszterelnök gróf. Batthyányi Tivadar tegnapi felszólalása arra indítja, hogy megragadja az első alkalmat, hogy e fontos kérdésben nyilatkozzék. Ismertetni fogja — ugymond — e kérdés előzményét, majd nyilatkozni fog e kérdés megítéléséről határozottan és nyilatkozni fog a jövőben is természetesen óvatosan.

Mindenekelőtt kijelenti, hogy Mária Theresia által kiadott 1779-iki törvény kimondja, hogy Fiume a magyar szent koronához tartozó külön test, seperatum corpus. Majd ismerteti a későbbi törvényeket, melyek mind ugyanazt mondják.

Majd az 1868-iki törvényt az azóta működő regnikolaris deputációk működését és az 1872. és 1873-iki povizóriumokat.

Mind a törvények mind a bizottságok jelentései elismerik, hogy Fiumének különleges helyzete, külön autonómiaja van. A törvény arra utalja a kormányt és országgyűlést, hogy Fiumét illető minden kérdésben hallgassa meg előzőleg a fiumeieket. De azt nem mondja semmiféle törvény, hogy Fiumének a magyar kormány és a magyar törvényhozás intézkedéseivel szemben vétőjoga vagy hozzájárulási joga volna. (Zajos helyeslés.) Ezt elismerni annyi volna, mint megtagadni a magyar állam integritását. (Zajos általános helyeslés.) *Ebben a kérdésben nem lehet tranzigálni.* (Viharos helyeslés), *nem lehet paktálni.* (Megújuló zajos helyeslés és taps.) Nincs a Házban senki, a ki másképp gondolkodnék. (Zajos helyeslés.) A fiumeieket igenis meghallgatjuk, mert ez kötelességünk. Megtetjük a multban, megtesszük a jövőben is. De

az intézkedés joga kormányzati tekintetben csak ezt a kormányt, törvényhozási tekintetben csak ezt a törvényhozást illeti meg: (Viharos tetszés.) Gondolják meg azt a fiumeiek. Reméli, hogy Fiume ügyének rendezésénél a fiumeiek nem a mostani hangulatban, hanem abban a régi hagyományos hangulatban fognak közreműködni, mely abból a szeretetből folyik, melyet Fiume a magyar állam részéről mindenkor tapasztalt és a melyről ott mindenki tanuskodik. (Zajos általános tetszés.)

Gróf Batthyányi Tivadar személyes kérdésben szólal fel.

Horánszky Nándor méltányolja Batthyányi törekvését, hogy a rend helyreálljon, de medicina peior morbo, — ha az nem úgy történik, amely gyógyít. Fiume hűségét méltányolni, honorálni kell. Autonómiaját meg kell hagyni, olasz nyelvűből, szokásaiból kivetkőztetni senki sem kívánja. — Közjogi szempontból fejtegeti Fiume hovatartozásának kérdését. Horvátország 1808-ban törvényileg be akarta kebeleznit, de a kir. követ erre azt felelte, hogy kétely nincs: Fiume nem Horvátországhoz, hanem Magyarországhoz tartozik. Ez tehát minden kételyt kizár, hogy Fiume közjogi helyzete milyen. Oda konkludál, hogy Fiume autonómiaja respektálandó, Fiumének a törvények hozásánál meghallgatása csak *konzultatív*. (Helyeslés.) Fiumének sem pozitív, sem negatív vétőjoga nincs. — Végül kijelenti, hogy bizik a miniszterelnökben, a ki a helyes megoldást megfogja találni.

A tételt elfogadták.

A honvédségélezésnél

felszólalt Lakatos Miklós. Azt állítják — ugymond — hogy a király nem járul hozzá az öreg honvédek segélyének felemeléséhez, de ezt nem hiheti el, mert hisz a koronázási ajándékot is odaadta nekik. Hanem Bánffy az oka. Honnan vette lapja a »Magyar Szó« a százezer frtot? Talán azokból a milliókból maradt, melyeket a választásokra eszehirárcolt.

Dániel Gábor elnök: Ez nem tartozik ide.

Lakatos: Ide tartozik, mert rágalmaz minket. Azt is állítja, hogy a paktum ára volt a függetlenségi kerületek megtartása. (Derűltség.)

Polónyi: Nem is volna rossz.

Lakatos: Ezt a szemtelen, alávaló rágalmat visszautasítom, kérem a miniszterelnököt, czáfolja meg.

Szell Kálmán miniszterelnök először azt bizonyítja, hogy a korona mindig a legjobb akarral volt a 48-as honvédek iránt. Evről-évre hozzájárult a segély emeléséhez. Ami őt magát

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Oly fiatal és már királyok vendége.

(Egy tizenöt éves riporter élményei).

Francziából: * Dr. Némethy Gyula.

Körülutazni a világot régente nehéz és dicsőséges vállalkozás volt. Manapság azonban mindössze banális kirándulás. Találékony szellemek tehát, hogy némi eredetiséget kölcsönözzenek annak, többé kevésbé szeniális módokat gondolnak ki. Ez egy sétatálczával és egy lorgnettel kezében, körül gyalogolja a földtelkét; amaz párjával szánt belé gyöngéd barázdát; végre a harmadik néhány garassal indul utnak. Van, aki papirosból készült ruhába vándorol: de mindez alig köti le a szórakozott olvasó figyelmét.

Azonban tizenöt éves suhancz létére, pénz, ismeretség, ajánlólevelek nélkül utnak eredni, átfutni Európa fővárosait s mindenütt csak az állam fejénél tenni látogatást, legyen az uralkodó vagy köztársasági elnök, erőszakoskodni a legszigorubb őrizetekkel szembe, a föld nagyjai elé bebocsátást nyerni, néhány szót váltani velük, ez legalább is nem közönséges vállalkozás és a kiadatlan dolog ingerével hat. Ilyen eszme se született, fejlődhetett egyebütt, mint amerikai agyban. Egy szép reggel azonban ez az

* Lectur es pour tous Février. 1900.

eszme született Harry Steele Morrison fejében.

De hát ki ez a Morrison? kérdi az olvasó. Morrison ez Morrison és senki más. Ő az igazándi, egyetlen Morrison, a riporterek királya. Ő maga beszéli el nekünk első professzionátus vállalkozása történetét, a mely oly nagy hírnevet szerzett neki. Azzal a lendülettel, biztossággal, a legvalószínűtlenebb dolgok oly rettenthetlen állításával teszi ezt, amelyre csak a marseille-i meg az amerikai ember képes. Művész a riportban. Ezt ne feledjük el. Csudás odysseája nem szentírás. Gyanakodhatunk rá. De hallgassuk meg. Okuljunk, de főleg mulassunk.

*

Tehát Morrison még alig volt 15 éves és ismeretlen volta már is ólomsúlyyal nyomta lelkét. Igénytelen alkalmazott volt egy chicagói jegyző írószobájában; de már ekkor is haragudott magára, hogy még eddig semmivel se vonta magára a világ figyelmét. Kezdetnek is valami ragyogót akart. Hirnévről álmódott, egy szempillantás alatt szerzettről. Ez kísértette nappal ez gyötörte éjszakáinként. Minden este azzal feküdt le: »Mi rendkívülit kellene tennem?« Reggelként ezzel ébredt. »Ma lesz-e a napja hogy megtalálom a szeniális eszmét, amely híressé teszzen?«

Ujságot olvasás közben tudomást vett Viktoria angol királynő jubileumáról. Ő is ott lesz! De

nem úgy mint holmi tömegben elvesző tanu; hozzá fog férközni a királynőhöz. El fogja fogadni őt, Morrison. Egyik udvart a másik után foga végig robotolnia. Szemtől szemben fog állni minden »jogart hordozóval« (porte sceptre), meginterviewul minden fölséget. Mert aki a riporterek királya akar lenni, nem legjobb-é, ha a királyok reportere lesz?!

Nem volt egyéb hátra, mint a kivitel. Egy napot, egy órát nem mulasztott. Tudta, hogy pénz a háberu eszköze. Pénzzé tette mindenét s 125 frankkal utnak eredt.

Hogy pedig előre megizelje, ami abban a csudálatos Európában vár reá, eszébe jut, hogy az Egyesült Államoknak is van elnöke; igaz ugyan, hogy háta mögött nincs egy sereg ő, kik oly impozássá teszik az európai trónokat. No de mégis csak személyiség; hiszen arczképe ott van minden posta bélyegen. Mielőtt hajóra szállana, utközben jó napot fog kívánni az Egyesült Államok elnökének.

Mac Kinley-nek jónapot kívánni, ez nem olyan könnyű dolog, mint az ember gondolná. Leszállani Washingtonban, átfutni a nagy parkot, a szép magnoliák között, ez még csak menne; de behatolni a fehérháza, fölmenni a lépcsőn, folyosókon és őrségen átvergődni, itt a bökkenő.

Rettenthetetlennek kell lenni; fejét vesztitnie nem szabad. Csak merészség, kiáltott egy államférfi, csak merészség! Morrisonnál ez nem hiányzott.

illeti, mindig a megillető hazafias tisztelettel foglalkozott az ügygyel. (Helyeslés.) Nem tartja helyesnek, hogy az igazolásban határidő állítassék, de az igazoló okmányok hitelesek legyenek, mert ez már a dolog komolyságához tartozik. (Helyeslés.)

Lakatos: Tudomásul veszem a nyilatkozatot . . .

Elnök. Milyen czímen tetszik szólani? (Lakatos zavartan szétnéz.)

Polónyi: Félreértett szavait igazítja helyre. (Nagy derűtlenség.)

Förster Ottó: Lakatosnak mindig szabad.

Lakatos röviden befejezi.

A tételt elfogadták.

Következett

a Felső személye körüli miniszterium.

Ugron Gábor a Felső személye körüli miniszter hatáskörét magyarázza.

Ugron beszéde után **Szell Kálmán** miniszterelnök felvilágosítással szolgál észrevételeire.

A tételhez még **Folónyi Géza** és **Visontai Soma** szólanak hozzá, mire a tételt elfogadták.

Nyűg a háztulajdonosokon.

A kiknek nem jutott ki az a nagy boldogság, hogy házi urak legyenek, fogalmuk sincs arról, hogy mennyi kellemetlenséget okoz az, a mikor a magán házakhoz katonákat szállásolnak el.

Az eddigi rendszer, vagy inkább rendszerelenség, a melyet a beszállásolásoknál követtek, még jobban megszorította a házigazdák kellemetlenségeit és bosszuságát.

Nem egyszer volt rá eset, hogy minden előleges bejelentés nélkül este csak beállítottak a katonák az egyes házakba selhelyezést követeltek. Annyi szivességet még megtettek, hogy hosszú időkre emlékeztül veres krétával ráírkálták a ház falára, hogy hány katonát ajánlottak az illető ház tulajdonosának szives vendéglátásába. Hogy az ilyen váratlan meglepetés nem valami kedves dolog volt, az bizonyos és képzelhető.

Ezek az állapotok akar most segíteni a polgármester és a katonai ügyek vezetésével megbízott tanácsos.

A katonai beszállásolásokra a gázgyár mellett levő régi járvány-kórház barakjait használják fel. Ez azonban jelenlegi állapotában

csak 400 ember elhelyezésére elegendő, pedig sokszor megtörténik, hogy egyszerre 3—4 ezer, sőt még ennél is több katonát kell elhelyezni a laktanyákon kívül Nagyváradon.

Darvassy Lajos v. tanácsnok, katonai előadó tanulmányozta a kérdést s egy szabályrendelet-tervezetet dolgozott ki, a melynek alapelve az, hogy a háztulajdonosok a katonai beszállásolás terheitől pénzübeli összegért megmenekülhessenek, azaz a katonai beszállásolást megválthassák.

A katonákat aztán a város helyezni el s a megváltásból befolyó jövedelemből alapot létesítenének. Ha ez alap magasabb összeget érne el, barakkokat építtet belőle a város a katonák beszállásolására.

Az eszme jó s elismerésre méltó a törekvés.

A szabályrendelet-tervezet nagy gondnal és körültekintéssel készült s alkalmas arra, hogy alapját képezze az e tárgyban meginduló tanácskozásoknak.

Természetesen itt-ott még sok változtatásra van szükség.

A legnagyobb baj az, hogy ha nagyobb tömegű beszállásolás lesz, elég helylyel a város nem rendelkezik s a megváltás által a terhekől megszabadult háztulajdonosok helyett a szegényebb lakosság nyakára küldik a katonát.

Ez nem igazságos s módot kell találni ennek a kérdésnek a megoldására.

A szabályrendelet-tervezet érdekes, de nagy terjedelménél fogva szóról-szóra nem közölhető.

A háztulajdonosok tájékoztatása czéljából azonban közöljük belőle a következő érdekesebb részeket:

A katonatartási kötelezettség akként állapítatik meg, hogy a háztulajdonos minden két szoba után egy katonát köteles elfogadni a páratlan szoba után további egy katonatartási kötelezettsége áll elő. Boltok lakóházakban raktárul használt helyiségek szobák gyanánt számíttatnak, ellenben a mellékhelyiségek, mint pl. konyhák, kamarák, elő- és fürdő szobák nem számíttatnak. Nagyobb házakban tiztől husz szobáig terjedőleg egy, azonfelül minden újabb tiz szoba után újabb egy-egy tiszt száláshely, vagy irodaszoba követelhető, igénybe vétel esetén azonban egy egy tiszt száláshely, vagy irodáért a legénységi jutalék négygyel leszálítható istálló-helyiségek a tényleges férőhely 50 százalékig igényelhetők.

A tényleges beszállásolás alkalmával sza-

bályszerűleg mindég az 1879. évi XXXVI. t.-cz. 41. §-a szerinti sorrend tartandó meg oly módon, hogy mindaddig, míg a rendes beszállásolásra alkalmasok gyanánt összeírt házak mindenikében katonaság beszállásolva nem volt, addig a kötelességüknek már megfelelt házak újból beszállásolással nem terhelhetők, megjegyeztetvén, miként általában kötelezettségének a háztulajdonos egy alkalomra csak akkor felelt meg teljesen, ha 30 napon át tartott katonát, 15—30 napi időközre történt egyszeri beszállásolás azonban már amaz idővel egyenlőnek tekintetik.

Megváltásra azonban nem kötelezhető:

a) Kiknek házaik lebontás vagy építés alatt állnak, avagy életbiztosági szempontból a beszállásolásra nem alkalmasak.

b) Kiknek családi viszonyaik a férőhelyekkel szemben oly kedvezőtlenek, hogy a beszállásolás hozzájuk lehetetlen.

c) Kiknek szegénységük miatt nincs módjukban a fekhelyet, világítást, fűtést és esetleges főzést kiszolgáltatni.

Ez esetek elbírálása a katonai ügyosztály hatáskörébe tartozik felebbezés esetében végérvényesen a városi tanács dönt.

Tiszti szállás adására kötelezett házakhoz, mennyiben tiszték részére igénybe nem vételnek, a legénységi jutalék teljes mértékben osztandó be. Ily esetben azonban egy és ugyanazon évben tiszt szálásolás már nem alkalmazható, kivéve, ha rendkívül nagy mérvű beszállásolás folytán azon egész körletben már másodizben kellene szállást utalványozni.

Magán házaknál elhelyezett tisztékért fejenként és naponként a törvényszerinti 35 kr tisztszáláskért 70 kr fizetetik. Mérsékelt ráfizetés csak a tiszt szálásolásra nem kötelezett házakban, vagy a lakás-bérlőktől igénybe vett szállások után adható, rendkívüli elszálásolás esetében.

Előzetes bemondás nélkül, csak oly esetben szállásolható be katonaság, ha azok megérkezése a beszállásolási törvény 42 §-a 4 p. értelmében előre jelezve nem volt, vagy pedig az idő rövidsége és az érkező csapatok nagy száma miatt a bemondást eszközölni nem lehetett.

A katonák a szálláshelyre csak a katonai ügyosztály által kiadott szállásjegyekkel léphetnek be, mely szállásjegyek az illető háztulajdonosoknak vagy helyettesének átadandók, ha pedig a beszállásolás rögtöni intézkedésre történt, a szállásjegyek legkésőbb 3 nap alatt kiosztandók.

Minden háztulajdonosnak jogában áll a hozzá utalt tiszteket és katonákat saját költségén másutt elszállásoltatni. (1879 évi XXXVI. t. cz. 15. §)

A nagy lépcsőn egy ór mindjárt megállította: »Ohó fiatal ember! hová?!»

— Porter, titkár urhoz. Sürgős dolog! — felelt Morrison anélkül, hogy szempillája megmozdult volna. Feleletében oly szabatos, föllépésében oly biztos volt, annyira látszott tudni, hogy hová és mit, hogy az ór jónak látta útját nem szegni. A titkári hivatalban már Morrosin volt a kérdező:

»Porter titkár ur?«

Egy hivatalnok olyan mint a többi, az az kevély és goromba, jóakarattal fordult neki: »Tudhatná, hogy ilyenkor a titkár urral nem lehet beszélni . . .«

De Morrison nem jött zavarba. »Persze, hogy tudom. De most egészen rendkívüli dologban járok. Várni fogok.«

Várt. Hosszu ideig várt. Végre az ajtó kinyílt. Porter ur volt-e? Azt hitte annak kell lennie. Fölugorva székéről felé tartott s mielőtt az meglepetéséből magához térhetett volna, elbeszélte neki egész tervét, pártfogását kérve. Annyira váratlan dolog volt ez és annyira különös, hogy a meglepett ember önkénytelenül is beleegyezett a dologba s így szólt: »Maradjon itt négy óráig akkor magam fogom önt bevezetni.«

Mikor Porter a mondott órában vissza tért, Morrison szive dobogott s a veriték is kiűtött homlokán. Valaki bejött s a fia rögtön meghajította magát.

— No no, így szólt Porter, ez csak egy lakáj. — Csakhamar ismét nyílt az ajtó s va-

lami csipkével szegett kék pongyolát pillantott meg. Nyilvánvaló, hogy ez nem lehetett Mac Kinley. De hát ki lehetett ez a méltóságteljes alak, aki ilyen fényűzést fejt ki, aki ily idális kék szitű pongyolát visel, ha nem az elnök élettársa? Bizony nem volt az más, mint Mac Kinley asszony. Morrison fölismerte őt az elragadtatásról, mely látására elfogta.

Mikor az elragadtatásból magához tért, más valakivel állott szemközt. Tekintélyes alak volt ez, jószágos arcú, minden keménység nélkül. Titkárának magyarázó bemutatását mosolyogva hallgatta.

— All right, — mondá Mac Kinley — boldogulni fogsz fiu. Különb is vörös a hajad. Ez szerencsét hoz. Csak a rossz társaságot kerülj, mert az megronthat. Előre gyerek, sok szerencsét.

Igy beszélt Mac Kinley. Nem messze tőle felesége mosolygott, kék pongyolájában.

A Fehér házból távoztában Morrison átgondolta a hallott szavakat. — Az ám csakugyan vöröshajam van. Erre még nem is gondoltam. Ma is hozott pedig szerencsét. Hurrá! Morrison, jól kezdted, már a nyeregben vagy.

Ez este nehezen tudott elaludni. Almodott azután. Szép kék, fölséges szép, kék pongyoláról.

New-Yorkba érve menten a híres reklámujság szerkesztőségébe sietett: a World-éba. A kis interjúvoló meginterjúvoltatta magát; ez alatt egy ügyes rajzoló levázolta. Még az nap

este nagy cikk jelent meg a World-ban: Harry Steele Morrison a tizenöt éves újságíró. Elképzelhetni az ifju hős naiv büszkeségét, mikor arczképét ott látta diszelegni a Gladstone mellett.

A kikötőben hosszas herce-hurca után akadt kapitány, aki szolgálatba fogadta. A konyhában kellett segédkeznie s a piszkos tányérokot mosogatni. Ő a reklám hőse, mosogató gyerek! Nagyság és bukás! Nemrég az elnökkel beszél, ma a szakács lábát törli. De hát mi ez, ha mégis célhoz ér?! Holnapután a királyné vendége lesz. Így gondolkodik a vereshaju Morrison a tányérok lelkiismeretes mosogatása közben. Londonba érve, a városon kívül keres szállást, egy szegény özvegyasszonynál. Minden reggel a városba ment »dolgoz.« Részt vett a jubileumi ünnepeken. De mindez csak epizód volt, hors d'oeuvre. Morrison cikket ígért a World-nak, Gladstone-ról szólót. Arról kellett tehát gondoskodni most, hogy a great old man-hoz bejusson.

Ez azonban nem volt könnyű dolog. Gladstone érezvén erőt hanyatlását, napról-napra hawardeni kastélyába vonult vissza, Franciaországban. A levélre, melyet Morrison az audiencia ügyében írt, a leghatározottabban tagadó válasz érkezett.

Más talán beírta volna ezzel. Morrison vasutára ült. Másnap reggel csöngtetett a hawardeni kastély ajtaján s Gladstone Helén kisasszony felől tudakozódott. Ez élőszóval se mondhatott egyebet. Morrison másnap újra ott termelt.

A ki a házára kivetett katonákat más háznál óhajtja a saját költségén elhelyeztetni, köteles ezen szándékát minden év január hava 15-ik napjáig a katonai ügyosztály főnökénél írásban vagy szóval bejelenteni, egyszersmint megnevezni a házat, (mely ház azonban csak egy és ugyanazon szállás körletben lehet) hová előzetes megegyezés folytán a katonák beszállásolandók lesznek. Ha pedig a katonák tartására más háztuladajdonossal, vagy vállalkozóval egyezsége nem volna és a tartási kötelezettséget megváltani óhajtáná, ez iránti szándékát ugyancsak a fenti határidőben és helyen bejelenteni köteles.

Megváltási díjképen köteles a jelentkező január hava 15-ig a háza után kiírt minden egyes katonáért öt (5) koronát a városi pénztárba befizetni, s a nyugtát előjegyzés végett a katonai-ügyi osztály főnökének bemutatni. A befizetés által azon évre az illető háznak szállás mentessége, amennyiben rendkívüli körülmények nem állnak elő, egy a legénység mint a tiszti beszállásolást illetőleg, biztosítottatik.

Január 15-én tul történő bejelentés alkalmával már a megváltandó katonákért egyenkint nyolcz (8) korona megváltási díj fizetendő, a városi pénztárba.

A befizetés által megváltott katonaság, a katonai beszállásolás céljaira fenntartott volt városi kórházi esetleg más városi épületekben helyeztetik el, és pedig vagy a kérdéses beszállásolás idején valamenyi egyszerre, vagy pedig ha elegendő férőhely nem állna rendelkezésre, egy későbbi beszállásolás alkalmával ismételtten, s ez eljárás folytatattatik mindaddig, míg a megváltott katonaság teljes összegében nem nyert elhelyezést.

A megváltási díjak a városi pénztárban katonai szállás-alap czimén kezelteknek, évenként kimutatattatnak kamatoztatnak, s idővel megnövekedvén, az átvonuló katonaság befogadására alkalmas katonai barakkok építésére fordítandók.

A katonai-beszállásolási tehérnek arányos, a törvény és jelen szabályrendelet értelmében leendő pontos vezetésének ellenőrzése végett beszállásolási bizottság alakítottatik.

A bizottság a katonai-ügyosztályt vezető tanácsnok elnökelete alatt áll, a törvényhatósági bizottság által saját kebeléből hat évre választandó négy tagból és a szállásmesteri teendők végzésére hivatott katonai-ügyi fogalmazóból, mint jegyzőből.

— Hogyan? még mindig itt? — kérde Helén kisasszony. Minthogy azonban látta, hogy az alkalmatlan ifjútól nem igen szabadul meg másképp, mintha bebocsátja, bevezette őt a könyvtár szobába. Gladstone egy chaise-longue-on feküdt párnák között schalba burkolózva. Nagyon fáradtnak látszott.

— Jer közelebb fiam ide... egész közel... Tudod nem igen hallok már. Nos tehát mondd el történetedet, s beszélj valamit Chicagó-tokról. A te kalandod valóban igen érdekes.

Miután Morrison elvégezte mondókáját, Gladstone így szólt:

— Te nagyon vállalkozó és ambiciózus vagy fiatal barátom. Vigyázz, hogy ambiciód le ne tértessen az egyenes utról...

Morrison tovább akarta kérdegetni a nagy aggastyánt, de Helén kisasszony újra bejött.

— Most már kivezettek gyermekem, — ugymond — mert kifárasztod atyámat. Jőjj kérlek.

A találkozás nagyon rövid volt. De engedelmessé kellett. Morrison, nehéz szívvél bár, fölemelkedett:

— Maradj jó fiu — mondá még Gladstone s derék ember válik belőled. Morrison a legközelebbi vonattal távozott Hawardenből. Még aznap este megírta cikkét a World számára. Nagy cikk volt az, valóban szenzációs, tele a legszebb gondolatokkal, melyeket a nagy államférfi e gamin-nek sugallt.

(Vége köv.)

Ferencz Ferdinánd főherczeg megnősült.

Bécsből értesülünk, hogy a közelmúlt napokban Ausztriának valamennyi könyvomatását hirlapját arra kérte fel az osztrák miniszterelnökség, hogy a Ferencz Ferdinánd utazásairól egyáltalában ne vegyenek tudomást és és hogy a Ferencz Ferdinándra vonatkozó híreket ne közöljék a külfölddel se. Együttal minden ausztriai táviró-állomás szigorú utasítást kapott, hogy ne továbbítsanak olyan táviratokat, a melyben Ferencz Ferdinándról van szó.

Ennek a nevezetes titkolódzásnak nevezetes oka is van. Az az oka, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeg e hó 6-án megnősült és morganatikus házasságra lépett Chotek Zsófia grófnővel.

Hónapok óta beszéltek már arról a gyöngéd viszonyról, a mely a főherczeget a bájos grófnőhöz fűzi és tudvalevő dolog volt, hogy a prezumtív trónörökös Chotek Zsófia grófnőtől akarja venni.

Sőt mint egy két hónappal ezelőtt, mikor Ferencz Ferdinánd főherczeg d'Harnoncourt délmagyarországi birtokára utazott, azt beszéltek, hogy a házasság a gróf kastélyában fog végbemenni. Várták is oda Desseffy csanádi püspököt, a ki a házasságot megkötendő volt. De a püspök nem ment el ugylátszik, felsőbb helyről jött utasítás következtében s a házasságkötés akkor elmaradt.

Ő felsége ellenezte ezt a házasságot és az egész udvar lebeszélni iparkodott Ferencz Ferdinándot tervéről. Ámde a főherczeg sokkal mélyebb szeréiemmel viseltetett a grófnő iránt, semhogy engedett volna és mint mondják, ő felségének is kijelentette, hogy inkább lemond rangjáról, de szerelméről nem mondhat le.

E hó 6-án a Mura melletti Bruckban megtörtént a morganatikus házasságkötés. A legszigorubb titokban történt meg, olyannyira, hogy a kis Stájer városkában nem tudott a dologról más, csak az, a ki az aktusnál jelen volt.

Chotek Zsófia grófnő már e hó 5-én odaérkezett és szigorú inkognitóban tartózkodott Bruckban, várván a vőlegényét. Másnap 6-án délelőtti 11 órakor a rendes bécsi gyorsvonattal Bruckba érkezett a főherczeg is. Czivilruhában volt és vele voltak a tanuk is.

A főherczeg egyenest a kolostorba hajtatott, a hol egy szerzetes végezte az esketési szertartást, melyen nem volt más jelen, mint a jegyepár, a pap, meg a két tanu. Tanuk voltak a menyasszonynak két rokona.

A főherczeg délután még visszautazott Bécsbe és még aznap részt is vett az ottani udvari bálon, melyen talán senki sem sejtette, hogy a főherczeg arca miért oly derült, miért oly boldogságtól sugárzó.

Chotek Zsófia grófnő az esküvő után is ott maradt még Bruckban.

Az élet szinpadáról.

A kazárok.

Személyek: Egán Ede min. megbízott, Barta Ödön o. gy. képviselő, tengernyi intelligens hallgatóság és egy sunyító ruthén paraszt.

Színhely: Munkács, »Csillag-szálló«, a ruthén bizottság közgyűlésén.

Egán Ede: Tisztelt bizottság, ne méltóztassanak ám hinni, mert én nem vagyok ám antiszemita.

Barta Ödön: Lehetetlen!

Egán E.: Pedig valósággal úgy is van, a mit leszek bátor most mindjárt be is bizonyítani.

Többen: Halljuk, halljuk!

Egán E. (szepegve): Hát instálom, mi is szükséges ahoz, hogy én antiszemita legyek? Én azt hiszem, hogy önök is, t. hallgatóim jól tudják azt. Három dolog, a háboruhoz is...

Mind (kórusban): Zsidó, zsidó és zsidó.

Egán (megkönnyebülten): Véghetellenül örvendek, hogy a t. hallgatóság gondolatát eltaláltam.

Többen (kiváncsian): No és talán itt nincs elég?

Egán: Igenis uraim! — itt nincsen zsidó.

Mind (felugrálva borzasztó meglepetéssel):

Ah, ah!

Egán (izzad és homlokát törülgeti): Pedig valóban úgy van, hogy nincs. Hiszen ez a galicziai bevándorló nem zsidó, hanem **renegát kazár.**

Bartha Ödön: Oh! oh!

Többen: Az ám! Éljen Egán!

Egán (diadalmasan): Még egyszer végtelenül örvendek, hogy hallgatóimnak tetszem. Hiszen, könyörgöm, az a galicziai bevándorló szőke, a magyar zsidó meg alacsony termetű.

Többen: Ugy van, ugy van!

Egán (növekvő lelkesedés közt folytatja): Hiszen az a galicziai bevándorló faj szemtelen, kufár, a magyar zsidó meg göndörhaju.

Barta Ödön (fejét tapogatja):

Egán: Ennélfogva nem lehetek antiszemita.

Barta Ödön: A legjobb akarat mellett sem.

(A szónok befejezi a beszédét. Riadó éljen, taps, számosan üdvözlik a szónokot.)

Ruthén paraszt: Borzasztó, most már el vagyunk veszve! Ezek jobban féltik a liberalismust, mint minket.

Szilánk.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Febr. 16. Kath. Kör vál. ülése este 1/2 6 órakor.

Febr. 17. Az iparoktatási bizottság ülése.

Febr. 18. Kath. Kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 18. Biharmegyei kereskedelmi, termény hitelbank közgyűlése.

Február 18. Gazdasági és iparbank közgyűlése.

Febr. 18. A kereskedelmi iskola matinéja.

Február 20. Első bűnügyi esküszéki tárgyalás.

Február 22. Bűnügyi esküszéki tárgyalás.

Febr. 24. Az országos honvéd segélyző-egylet közgyűlése.

Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.

Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* **Főügyészi helyettes kinevezése.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a főügyészi helyettesek kinevezését. E szerint nagyváradi főügyészi helyettesé **Gorove Lajos** Erzsébetvárosi ügyész lett kinevezve.

* **A vasútasok községi adója.** Budapest fő- és székvárosnak távirati felhívása folytán az államvasuti hivatalnokok községi adója tárgyában **Szolnok** városa is rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a tanács véleménye alapján **Kerekes Géza v. tiszti ügyész** felszólalása után, a ki kimutatta számadatokkal, hogy a vasúti alkalmazottak gyermekeinek iskoláztatása a városnak többé kerül évenként 10.000 frtjánál, lévén itt az alkalmazottak száma 1000-en felüli, — a csatlakozás egyhangulag kimondatott és külön felírnak a képviselőházhoz a törvényjavaslat ellen. A jelenvolt államvasuti tisztviselők a vitában nem vettek részt.

* **A pecze-szőlősi kör orvos ügye.** Évek óta orvos nélkül van a pecze-szőlősi orvosi-kör. Fizeti ugyan a körorvost, de az a törvény ellenére s a vármegye jóvoltából nem lakik a kör területén, hanem Nagyváradon. Előbb az volt a kifogás, hogy nem kap az orvos a kör területén alkalmas lakást. Pecze-Szőlős községe, nagy megterheléssel építettett megfelelő lakházat. A sok protekciónak is az lett a vége, hogy a késhegyig vitt harcban a törvény rendelkezése alól ki nem térhettek s a közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a körorvosnak Pecze-Szőlősön kell lakni. Ki lett tüze határ-

időül a kiköltözésre ez évi január 15-ike. Ez azonban sehogy sem tetszett a körorvosnak s az alispánnál kieszközölte, hogy kitolják a költözési határidőt február hó 28-ig. Aki abban hitt, hogy végre csak érvényt szerez a vármegye a törvénynek s a közigazgatási bíróság ítéletének, nagyon csalódott s bizonyosan nem birt tudomással az ugrai választásoknál gróf Tisza István érdekében bizonyos egyének által kifejtett kortesszolgálatokról. Valószínűleg ezeket a szolgálatokat méltányolta Biharvármegye közigazgatási bizottságának legutóbb tartott ülése, a midőn újabb halasztást adott az orvosnak a kiköltözésre ez évi május hó 1-ig. Tehát a vármegyénél egy félévig huzzák-halasztják a közig. bíróság ítéletének végrehajtását olyan ügyben, a melyet a törvény világos rendelkezése értelmében már ezelőtt sem szabad lett volna tűrni egy percig sem. Az a jámbor vidéki nép furcsa fogalmat alkot magának a törvény kötelező erejéről és annak megtartásáról, ha a vármegye részéről ilyen törvénytiszteletet lát. — Kiváncsiak vagyunk, hogy májusra miféle újabb ürügyet találnak a dolog további elhúzására?

* **Gyermekek szent czélokra.** A váradolasi-i róm. kath. fiu-iskola növendékei a szentgyermekség művére, mely pogány gyermekek megkeresztelésére alakult, 61 korona 09 fillért gyűjtöttek.

Bodó Bertalan gyűjtése 6 kor. 70 fill., Hoványi Lajos gyűjtése 5 kor., Kunz Gusztáv gyűjtése 3 korona 80 fill., Szegedy Dezső gyűjtése 2 k. 70 fill., Buloyovszky Ödön gyűjtése 2 k. 44 f., Bartsch József gyűjtése 2 k. 40 f., Szentlélek M. Kálmán gyűjtése 2 k. 20 f., Sártory László, Janesó Béla, Gottwald József, Schwoy Zoltán gyűjtése 2—2 kor., Germán István gyűjtése 1 k. 66 f., Novák Dezső gyűjtése 1 k. 62 f., Varga Domokos gyűjtése 1 k. 46 f., Számborovszky Rezső gyűjtése 1 k. 36 f., Pekanovits Ernő gyűjtése 1 k. 32 f., Kiss István gyűjtése 1 k. 30 f., Kaminszky János gyűjtése 1 k. 20 f., Szeghy Gyula gyűjtése 1 k. 20 f., Salkovits Pál, Szolga Sándor, Daubner Sándor, Szmazsenka Herbert, 1—1 k., Kudar József 98 f., Szeverényi Béla 86 f., Ufferbach Ervin 80 f., Bartos József 70 f., Pinkhárt Mátyás 64 f., Keresztesi Lajos 53 f., Jónás Károly 50 f., Zsdánszky László 48 f., Fráter István 42 f., Kurovsky László, Mayr Sándor, Peiser Ernő, Fekete Gyula 40—40 fill., Lukács Gusztáv 38 f., Ebert István, Dorney József, Géczy Iván, Vilesek András, Domokos Béla 30—30 fill., Maricskó János 28 f., Domokos Jenő, Keszthelyi István, Cziffermeyer Ottmár, Cziffermeyer Lőrincz, Kolbay Sándor, Wallner Jenő, Moharos József, Halas Vincze, Popovits Gusztáv, Brenner Tibor, Papp József, Kovács András, Erdélyi János 20—20 fill., Nagy István, Kappel Gyula, Keszthelyi Zoltán, Lovász István 10—10 fill., Nemezc József 6 fillér.

* **Uj törvényszéki bírák.** A nagyváradai törvényszékhez ő felsége dr. Máthé Györgyöt a nagyváradai kir. ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt s Kérchy Péter nyiregyházi törvényszéki jegyzőt albirákká kinevezte.

* **Komádi község adóhivatala és telekkönyve.** Komádi község kérvényt intézett a megye alispánjához, hogy a b.-ujfalui adóhivatal köréből vonassék ki és a nagyváradhoz csatoltassék. A nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóság méltányosnak találja Komádi község kérelmét, de kéri, hogy telekkönyve is hozzattassék át ide Nagyváradra a b.-ujfalui telekkönyvi hatóságtól

* **Egy rendőrbiztos fegyelmije.** Pár év óta huzódik a városházán Mandel Ferenc rendőr-biztos fegyelmi ügye. Rádl Ödön egy évig vizsgálta az ügyet, de semmi nagyobb dolgot nem mutatott a vizsgálat. Akkor valami régi járlatok ügyét vették elő s míg egy másik rendőrbiztos különböző ügyeit szétválasztotta a közigazgatási bizottság, ugyanazon ülésben a Mandel Ferenc újabb dolgát akasztották a már befejezett üggyhez. A dolog felelősségét foly-

tán a belügyminiszter elé került, a hova Mandel Ferenc egy terjedelmes beadványt, illetve kérvényt intézett, a melyben leplezetlenül és kiméletlenül tár fel sok olyan dolgot, a melyeknek ha csak egy része igaz, szomorú képét mutatja közigazgatásunknak, illetve közrendészetünknek. Mint értesülünk, a belügyminiszter Mandel Ferenc fellebbezését illetve panaszát elutasította.

* **Katonai törvényszék és fogház Debreczenben.** A császár és kir. 7. hadtest parancsnoksága átiratot intézett Debreczen város tanácsához, a melyben arra kéri a hatóságot, hogy Debreczenben állítson megfelelő épületet a katonai törvényszék és katonai fogház céljaira, mert a jelzett törvényszéket és fogházat itt akarják állandósítani. Aczél Géza főmérnök a költségvetést összeállította s e szerint a katonai törvényszék és fogház épülete 80.000 forintba kerül. Helyétül az új lovassági laktanya mellett elterülő városi területből 1666 négyzetölvet kellene a jelzett célra átengedni.

* **Jegyző-választás.** Az Ujfalu Tamás közs. jegyző lemondása folytán megüresedett értarcsai jegyzői állásra Vincze Béla okl. jegyző választott meg.

* **A táviratok küldőnczdija** Éveken keresztül a táviratok küldőnczdija egységesen volt megállapítva 40 krajczárban, csak néhány hónappal ezelőtt módosította ezt oda a kereskedelemügyi miniszter, hogy a táviratok küldőnczdija különböző volt aszerint, aminő távolságban volt a rendeltetési hely az utolsó távirda hivataltól. Hanem ez a rendszer nem vált be, miért is a régi rendszert újra életbe léptették azzal a módosítással, hogy ezentul a küldőnczdiját egy koronára emelték fel, tekintet nélkül a távolságra. Ez a változtatás márczius hó elsején lép életbe. — A küldőnczdijnak ez a felemelése semmi esetre sem fogja emelni a táviratok számát, mert a régi ár is nagy volt, s az is nagyon megdrágította a táviratozást, de felemelésre nem is volt szükség, mert a táviratok kézbesítése többé nem igen kerül 40 kr-nál, de a legtöbb esetben, kevesebbe kerül.

* **Elfogott katona szökevény.** A dobresti csendőrség a nagyváradai rendőrséget megkereste, hogy egy Vajnoczy Ferenc nevű embert, a ki Szabó Ferenc álnév alatt él Nagyváradon, fogjon el, mert az Dobresten lopásokat követett el. A dobresti csendőrség egyedüli ismertető jelét annyit ír, hogy Szabó simléder nélküli katona sipkát visel. Rendőrségünk a keresett embert rövid idő alatt el is fogta. A vizsgálat során kiderült az is, hogy Vajnoczy Ferenc 1898 óta katona szökevény s így a lopáson kívül ezért is szigoruan megfogják büntetni. Az kétséges, hogy lopások miatt a polgári vagy katonai bíróság fog-e ítélkezni Vajnoczy felett s ezért egyelőre a rendőrségen maradt fogva.

* **Sodronykötél pálya a vármegyében.** A f.-darnai és bodonosi kyszéntelemek kihasználhatása végett a tulajdonosok egy sodronykötél pályát építettek a kyszéntelemek és a mezőtelegdi vasútállomás között. A kötélpálya már elkészült s tegnap és tegnapelőtt volt a hivatalos átvétel, a melyen Nagyváradról is többen voltak jelen.

* **Nem kell negyvenezer forint.** A nagy-léta-székellyhidi vasutvonal kiépítése céljaira, a vasut igazgatósága hatvanezer forint hozzájárulást kért Debreczen városától. A legutóbbi vasuti közgyűlésen erre a célra meg is szavaztak negyvenezer forintot s erről hivatalosan értesítették a kérvényező vasutársaságot. A vasutársaság sürgős választ küldött most Debreczennek, a melyben megköszöni ugyan a vegyvenezer forintot, de kijelenti, hogy ezt az összeget semmiesetre sem fogadhatja el, nem pedig azért, mert a kért hatvanezer forintra multhatatlanul szüksége van. A közügyek iránt

érdeklődő körökben most méltán tekinthetnek kíváncsian a válasz elé, a melyet a szelíd visszautasításra Debreczen válaszolni fog.

EGYESÜLETEK.

A régész-egylet ülése. A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet választmánya tegnap febr. 14-én a megyeház kistermében gyűlést tartott, melyen dr. Beöthy László elnökön kívül Gálbory Sámuel alelnök, Berecsky Géza pénztáros, Középegy Gyula, dr. Ritoók Zsigmond választ. tag és dr. Némethy Gyula titkár voltak jelen. A gyűlésen több igen örvendetes tárgy került szőnyegre. Első sorban, hogy az egylet a muzeumi gyűjtemények gyarapítására 1899-re is 400 koronát kapott az államtól. Négy új tagot jelentett be a titkár: Szmazsenka Ernő felügyelő, dr. Ritoók Géza ügyvéd, dr. Votisky Elemér és Peszeky Ferencz theologiai tanárok. Az egylet tisztikarában némi változás állott be, amennyiben az egylet ügyésze kisegítésére dr. Ritoók Géza ügyvédet sikerült megnyernie helyettes ügyésznek. Az ajándékozók közül kiténik Szmazsenka Ernő vasuti felügyelő, ki egy érdekes Torontálmege multjára vonatkozó térkép gyűjteményt engedett át a muzeum részére. A csurgói ref. főgymnasium egy modern érmet, Gyagyovszky Viktor lakatosmester egy 1783-iki czéhszabályzatot, egy régi pisztolyt és pipát, Orosz Endre egy ősrégészeti segédkönyvet, Dessewffy Emil két mult századbéli kis rézmetszetet ajándékozott a muzeum számára. A párisi világkiállítás magyar bizottsága arra kérte fel az egyletet, hogy az Ipolyi gyűjtemény két szép ötvösmű tárgyat t. i.: az ezüst kelyhet és a Szt.-László csattot engedje át a kiállítás tartamára. Az egylet lépéseket teend a kérelem teljesítésére. Így hát a nagyváradai muzeum alkalmasint a világkiállításon is képviselve lesz, még pedig méltóan.

IRODALOM.

A Kisfaludy társaság új elnöke. A Kisfaludy társaság mint *Budapestről* távirják nekünk, ma töltötte be a *Gyulai* Pál lemondásával megüresedett elnöki állást. A közgyűlés mellőzött minden eddigi kombinációt s elnöké Beöthy Zsoltot választotta meg.

Igazságszolgáltatás.

Az első bünygyi esküdtszéki tárgyalás. Megirtuk a napokban azt, hogy az első bünygyi esküdtszéki tárgyalás e hó 20-án lesz s hogy azon a vádhatóságot, a nagyváradai főügyész maga Tassy Pál fogja képviselni. Mint értesülünk a vádhatóságot mivel a főügyész akkor akadályozva lesz, nem ő, hanem Korn Lajos alügyész fogja képviselni.

A kiköltöztetés miatt. A mult év őszén megperdült a dob Nemes Gábor ámosdi lakos házában. Nemes Gábor régebben jómódu gazda volt, szép kis birtoka s háza, az utóbbi évek rossz termései azonban oda juttatták, hogy kölesönökhöz kellett folyamodnia, aminek a vége az lett, hogy dobra került Nemes szép háza.

A ház árverésén sokan voltak jelen, de a ház végre is a Nagy Sándoré lett, aki már régen vágyott arra a házra.

Hanem Nemes Gábor sehogy sem tudott megnyugodni abba, hogy az ő háza másé lett, minek következtében hiába hagyták meg neki, hogy a házat bocsássa át a vevő használatába, azt meg nem tette, hanem továbbra is bent maradt a házban.

Nagy Sándor több ízben felkérte barátságosan Nemest, hogy a házat adja át, de hiába, míg végre is a törvényhez folyamodott s a múlt év október 21-ik napján a végrehajtó ismételt megjelent a Nemes házában s a házat átadta a végrehajtó Nagy Sándornak s a Nemes kis butorait kitétték az utcára.

Nemes Gábor ebbe sem tudott megnyugodni s mikor látta, hogy a hatalomnak engedelmességre kell, bosszúra határozta el magát s még az nap délelőtt egy fegyvert vett s az az házában levő Nagy Sándort le akarta löni. Ez a lövés azonban nem sikerült, mert Nagy Sándort nem találta.

Erre a lövésre Nagy Sándor fia Károly a helyett, hogy a dolgot abba hagyta volna, hasonló tette határozta el magát. Volt neki egy rossz hatlövétű revolver, ahhoz voltak golyói is, de mert a revolver rossz volt s használni nem tudta, megcsináltatta a revolvert Balogh Endre kovácscsal s még az nap este megleste Nemest, kire közvetlen közelből öt lövést tett.

A lövések közül kettő okozott sérülést, a többi nem.

Ezekért a cselekményekért elfogták ugy Nemes Gábort, mint Nagy Károlyt s az eset óta mind a ketten vizsgálati fogságban vannak.

Ezt az ügyet tegnap tárgyalta a törvényszék. A törvényszék ülésén Millye Gyula kir. táblai bíró elnökölt, a tanács tagjai voltak: Fassie Pál és Kurovsky Ferencz törvényszéki bírák, jegyző Hraball Ottó.

A vádhatóságot Korn Lajos kir. alügyész képviselte, a vádlottakat pedig Hegyesy Márton és Keledy József ügyvédek védtek.

A tárgyalás befejezése után a törvényszék Nemes Gábor vádlottat a szándékos emberölés kísérletének vádjára alól felmentette s csak kihágásban mondta ki bűnösnek s ezért egy havi fogságra s 100 korona pénzbüntetésre ítélte, azonban ezen büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Nagy Károlyra nézve a törvényszék a bűnösséget megállapította, azonban bizonyítottan látta a rendkívüli felindulást miéért is őt ez alapon felmentette.

Igy mind a két vádlottat szabadlábra helyezte a törvényszék.

A kir. ügyész az ítélet ellen felebbezett.

SZINHÁZ.

Szentgyörgyi a Népszínházban

Budapest, febr. 14. (Saj. tud. táv Szentgyörgyi István ma lépett föl másodszor a Népszínházban még pedig a »Csikós« című szerepében. A közönség most is zsufolásig megtöltötte a színházat és zajos tapssal fogadta a művészt, a mely többször ismétlődött. A Népszínház tagjai ezüst koszorút nyújtottak át neki fővárosi és egyetlen vendégszereplése emlékére s a koszoru átadásánál Szirmai tartott megható beszédet.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR:

Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
Febr. 18. A kath. legény-együt. táncestélye a Zöldfában.
Febr. 24. Tiszti estély.
Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 27. Zenekedvelők jelmez-estéje.
Márcz. 4. Az ev. ref. Ennekar dalestélye.

A Calico bál. Rendkívül sikerültnek ígérkezik a nőegylet által rendezett szombati Calico bál. Nemesak a város közönsége készül erre, de a megyéből is rendkívül sokan jelentették be e bálra való részvételüket.

A közönség tájékoztatására a bál rendezőse a következő tájékoztatást bocsátotta ki:

Az 1900. február hó 17-én tartandó Nőegyleti Calico-bál rendezőse, következő

tudnivalókat a résztvevő közönség szives tudomására hozza.

1. Calico öltönyök: Rózsaszínű saten, galléros dominó, hasonló rüsch diszszel, fekete bársony félálarcz csipkével; — keztyű és legyező fekete. — Az egyöntetűség kedvéért igen kívánatos, hogy minden Calico teljesen egyforma a mintának szigorúan megfelelő — minden különös jel mellőzendő legyen.

2. A hölgyközönségtől nyert értesülés szerint a résztvevő hölgyek tulnyomó része így a mamák is Calicoban fognak megjelenni.

3. A bál kezdete este fél 9 órakor. — Férfiak és a nem Calicobá öltözött hölgyek a bálteremben gyülekeznek, ezek részére bejárattal a Kereskedelmi Csarnok épület nagypiacra néző főkapuja szolgál.

A Calicoba öltözöttek kíséreljékkel együtt — kocsijukkal a Csarnok épület nyugoti oldalán levő kapun behajtatnak — és a kapu lépcsőházában vonulnak fel — egyenesen a pipere szobába, — utközben a bál közönséggel nem érintkeznek.

4. A Calicosok gyülekezeteire egy külön terem tartatik fenn. — Igen kívánatos, hogy a Calicosok itt már kilencz órára egybegyűljenek, mivel a bálterembe együttesen vonulnak fel — és mivel a Calico-négyes már féltiz órakor kezdetét veszi.

5. Minden Calicos az ellenőrzés céljából sziveskedjék belépti jegyét kéznél tartani (legczészerűbb összehajtva a keztyűbe dugni.)

6. Ellenőrzés után a Calicosok mindannyian egy-egy jelvényt kapnak kezükbe, melynek lecsüngő szallagjaira a táncrend és egy »Calico-négyes« felirattal ellátott címke lesz akasztva.

7. Féltiz órakor a Calico-négyes rendeztetik, melyben minden Calicosnak választ kell venni, — e négyeshez a táncos választást a hölgyek (Calicosok) eszközlik — és a jelvényükre akasztott címke arra szolgál, hogy azt a Calicos táncosának mellére tűzze s ezzel őt előre lefoglalja.

8. Pontban 11 órakor a Calicosok és álarczok letétnak, e célból a hölgyek a külön fentartott termekbe vonulnak, hol a szolgáló személyzet rendelkezésükre áll. Az álarczok már előbb is levehetőek.

9. Tizenegy órakor a tánc folytatatik, — a szünet félegyőtől félkettőtől leszén.

hitetni, hogy ön megakarta gyilkolni Gérard Henriket.

— És hogy elloptam iratait.

— Szóval, hogy ön Dickson megbizottja.

E szavakra Dover összeresztent.

— Én azonban nem hiszek e rágal-maknak.

— Nem is érdemelnek hitelt.

— Mindazáltal azt hiszem, hogy nem fog ártani, ha irok Dickson urnak, hogy jöjjön el és eszelje ki, hogyan lehetne rendezni ezt az ügyet.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

Ledlcázva!

Már a negyedik nap is eltelt és Margit még mindig nem kapott hirt nagybátyjától, a kinek már régen haza kellett volna jönni. Irt tehát abba a szállodába, a hová a parancsnok szállt de nem kapott feleletet. Táviratozott a szálloda tulajdonosának, a ki azután azt felelte, hogy a parancsnok ez társai fogságban vannak, de az okot nem írta meg, hogy miért.

Margit ekkor gyors lépésre határozta el magát; összepakkolt, és az első vonattal elutazott New-Yorkba, innen pedig Oil Citybe. A szállodában azután megtudta nagyrészt a történeteket. Azonnal a fogházba sietett, hogy nagybátyjával beszélhessen, de itt azt mondták, hogy a parancsnokkal nem szabad érintkezni, mert igen súlyos vád terheli.

Mit tegyen tehát? Kihez forduljon? Van egy mód, a mely nem sokat fog használni ugyan, de legalább megtudja a közelebbi körülményeket, hafe lkeresi az ál-Henriket és megpróbálja rábírní, hogy a parancsnokot és tarsait szabadon bocsátassa.

Elhatározta, hogy megpróbálja. Atkins házához ment tehát és ott tudakozódott Gérard Henrik után. Atkins meghallotta hogy öcsését keresik, eljött tehát kíváncsiságból, és nagyon meg volt lepelve, mikor egy szép fiatal leánynyal találta magát szemben.

— A kisasszony az unokaöcsémeket keresi? Kisértelt kissé, de mindjárt visszajön s ha néhány percet várokozik itt a szalonban, találkozhatik velem.

— Ön tehát Atkins ur!

— Igen kisasszony.

— Akkor jó, hogy önnel találkoztam, mert ön is annyit tehet az én ügyemben mint Gérard ur.

— Miben lehetek szolgálatára?

— Közelebbi részleteket szeretnék hallani Parr kapitány elfogásáról; én unokahuga vagyok.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A bibornok vikárius.

Róma, febr. 14. Alig hantolták el Jacobini bibornok vikáriust Rómában, már is az utódjának a kinevezéséről beszélnek az örök városban. Egybehangzó római jelentések szerint, mint eleintén hitték, Casetta bibornokot hívnák meg az állásra, a kit még Jacobini életében presuntiv utódjának tartottak. Jacobini halálakor a bibornok vikárius hatáskörének és funkciójának fontosságáról terjedtek el hírek. A ki ezt az állást elfoglalja, az a pápa és a pápai államtitkár közé kerül, oly nagy a szerep, a melyet játszik. Egy római távirat szerint nem Casetta bibornokot hanem Rampolát nevezik ki e méltóságra.

A harmadik egyetem Szegeden.

Szeged, febr. 14. (Saj. tud. táv.) A városi tanács mai közgyűlésén előterjesztést tett, hogy a kormányhoz memorandumot intéz a harmadik egyetemnek Szegeden való felállítására iránt. A

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom

Regény.

Irta: Fernand-Hue.

66

Francoziából fordította — Ó.

Dover azonban összeszedte magát:

— Mit beszél ön áldozatról? Gyilkost akart talán mondani, a ki megakart ölni és el akarta rabolni irataimat!

E hallatlan gabszág annyira kihozta a sodrából Henriket, hogy rárohant Doverre és torokon ragadta, míg Péter Atkins, ki közbe akart lépni úgy vágta a sarokba, hogy elterült a földön.

A zajra besiető inas segítségért kiáltott, az összecsendült cselédség szétválasztotta a veredőket.

— Rendőrt! rendőrt hozzanak! hörögte Atkins feltápáskodva a földről.

Nemsokára megjött egy rendőrbiztos néhány rendőrrel, Atkins elmondta neki az esetet, és hogy vallomását nyomatékosabbá tegye, néhány bankjegyet csusztatott a biztos zsebébe. Erre mindhármukat elhurcolták.

Mikor Atkins és Dover egyedül maradtak, sokáig szólanul ültek egymással szemben. Végre Dover megszólalt.

— Remélem, kedves bátyám, hogy nagy tekintélyvel ki fogja vinni, hogy ezek a gazemberek minél tovább maradjanak a hüvösön.

— Minden esetre. Még el akarták velem

városi közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát és elhatározta, hogy a harmadik egyetem felállításához *egy millió koronával járul.*

A transzváli háboru.

London, febr. 14. (Alsóház.) Hedderwich azt kérdezi, kapott-e a kormány a német kormánytól olyan közleményt, a mely módosítja Marschall báró volt miniszternek 1895. február 1-én és október 13-án Harzfeldt gróf nagykövethöz intézett nyilatkozatát, a mely szerint a német politikának lényege Transzválnak, mint független államnak az 1884-iki szerződésben biztosított fűntartása és a statusquo biztosítása a vasutak és a Delagoa-öböl kikötője tekintetében; ha pedig úgy van megmondhatja-e Brodrick parlamenti államtitkár, mennyiben változtatták meg ilyen közlemények a német kormány 1895-iki politikáját és végül, hajlandó-e a kormány olyan információt adni, a melyből a most követett politika kitűnik.

Brodrick parlamenti államtitkár kijelenti, hogy a kormány semmiféle közleményt nem kapott a német kormánytól az 1884-iki egyezményre vonatkozólag, a mely különben tényleg megszűnt a hadiállapot beálltával.

London, febr. 14. Aldershotba tegnap az a parancs érkezett, hogy a 8. hadosztályt dél-afrikai expedícióra való ruházattal és felszereléssel lássák el. Woolwichba azt a parancsot küldték, hogy több üteg Maxim- és Nordenfeldt-ágyut küldjenek Dél-Afrikába.

Brüsszel, febr. 14. A Daily-Mail-nak jelentik, hogy a *Rennsburg* melletti angol veresség óriási nagy volt, *Clemens* tábornok seregével Schlingersfontein mellett állott s innen való visszavonulása *Rennsburgig* nagy veszteséggel történt. Félő, hogy *Clemens* innen is kivetetik.

Páris, febr. 14. A Petit Bleu szerint kétezer angol katona éhesen, rongyosan *Dundeeba* érkezett, hol azután ellátták őket minden szükségességgel.

A török hadsereg reformja.

Konstantinápoly, február 13. A török hadsereg egészségügyi szolgálatában nagy reformokat viznek keresztül. A reformokat dr. Rieder bonni egyetemi tanár, a ki a porosz kormánytól 1898-ban szabadságot kapott és segédje Deycke tanár vezeti. A reformok első sorban a katonáorvosok jobb gyakorlati kiképzésére és betegápolók képzésére vonatkoznak, a reform azonban az, hogy 13 tábort ambulanciát szerveznek 12 operatív hadosztály számára. Három ilyen tábort ambulancia már készen van.

Vegyes hírek.

Koppenhága, febr. 13. Azzal a külföldi híreszteléssel szemben, hogy a dán országgyűlés elé még ennek az ülésnek a berekesztése előtt törvényjavaslatot fognak terjeszteni a nyugat-indiai dán szigeteknek 12 millió koronáért Amerika részére való átengedéséről, arról értesül a Ritzau-ügynökség, hogy a szigetek eladásának kérdése még semmilyen formában sem került szóba a dán kormányánál. A dán kormány ebben a kérdésben passzív álláspontot foglal el.

London, február 14. A rosendalei parlamenti választáson Mather, a szabadelvűek jelöltje 5936, Kinsbury unionista jelölt pedig 4564 szavazatot kapott, így tehát Mather választott meg.

Határrendező biztosok meggyilkolása.

Ranguu, február 13. (Reuter.) Scott, a birma-kinai határrendező bizottságnak tagja, azt jelentette e hó 9-én, hogy a bizottságnak két angol tagját, Kiddle drt és Sutherland-ot Nuanghamban meggyilkolták, Litton szumsói angol konzult pedig, a ki szintén tagja volt a bizottságnak, megsebesítették. Scott Liu kínai tábornokkal tárgyalt a tettesek megbüntetése dolgában.

KÖZGAZDASÁG.

Az új suly-egység ellen.

(A gazd. egyesület váasztm. ülése.)

Nagyvárad, febr. 14.

A Biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya tegnap délelőtt 10 órakor gyűlést tartott, a melyen több igen fontos ügyben tárgyalt. A gyűlésnek legérdekesebb határozata az, hogy a budapesti áru- és értéktőzsde által a gabonára megállapított új 50 kgmos suly-egységet az *igazgató választmány nem tartja helyesnek s ez ellen felirattal fog élni.*

Elhatározta az igazg. választmány, hogy a f. év május havában *Székelyhid, Tenke és B-Ujjalu* községekben rendez szarvasmarha kiállítását és vásárt.

Az ülés lefolyásáról következőket jelenti tudósítónk:

A Biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya *Szabó* József elnöklete alatt tegnap reggel 10 órakor gyűlést tartott. Jelen voltak: Beöthy László, Bereczky Géza, Markovits Károly, Pokay Dezső, Wertheimstein Alfréd, Vidovich György választmányi tagok, Weingärtner Andor e. titkár.

Szabó József e. elnök a gyűlést megnyitva, felhívja a titkár a tárgyak előterjesztésére.

Kereskedelemügyi miniszter értesítette az együletet, hogy a takarmány anyagok szállításáról, a múlt évben fennállott vasuti díjkezdésményt a f. évre is engedélyezte, miután az elnökség a miniszter urnak ezen intézkedését a lapokban közölte, tudomásul vétetett.

Földmívelésügyi miniszter a kiscgazdák közötti kiosztás végett több szakmunkát küldött.

Az egyesület által tartandó szakelőadások alkalmával hivatattatni határozatott.

Földmívelésügyi miniszter értesítette a gazdasági együletet, hogy a sertésvesz csökkentésére felhívja ennél fogva az együletet, hogy figyelmeztesse a gazdaközönseget, miszerint a sertésvesz megállítása céljából az óvó eljárásokat teljesítse. Lapokban közírré tétetni határozatott.

Az új suly egység.

Földmívelésügyi miniszter felhívta az együletet, hogy alkalmas módon hozza tudomására különösen a kiscgazda közönsegek, hogy január 1-je óta a korona érték számítás kötelezővé vált. Továbbá a budapesti áru- és értéktőzsdei tanácsa által hozott határozatra is figyelmeztesse a gazdaközönseget, miszerint a tőzsdel hivatalos árfolyamban a gabonára nézve eddig érvényben volt 100 kgmos sulyegység helyett 50 kgmos sulyegység jegyeztek.

Evvel kapcsolatosan előterjesztetett az országos gazdasági egyesületnek megkeresése, melyben felhívja az együletet, hogy mondjon véleményét a budapesti áru- és értéktőzsde által a gabonára nézve megállapított új sulyegység felett.

Igazgató választmány a gabonára nézve megállapított 50 kgmos sulyegységet helyesnek nem tartja, s ez ellen felirattal fog élni.

Apróbb ügyek.

Földmívelésügyi miniszter értesítette az együletet, hogy a katonai kincstárnál lévő korpamennyiség szabadkézből, első sorban a gazdaközönsegeknek lesz kiszolgáltatva. Evvel kapcsolatosan felemlítjük, hogy lapok után közírré tette, miszerint a nagyváradi élelmezési raktárnál levő korpamennyiség a gazdaközönsegek métermázsánként 6 korona 20 fillérért rendelkezésre áll.

Igazgató-választmány tekintettel azon körülményre, hogy a katonai élelmezési raktár kezelősege nem tudhatja azt, hogy korpavételért jelentkezők gazdak-e, szükségesnek látná, hogy az élelmezési raktárnál eladásra kerülő korpamennyiség csakis olyan gazdak részére szolgáltatassanak ki, a kik erre a célra a gazdasági egylettől igazolványt kapnak, megbízott az elnökség, hogy ilyen értelemben írjon fel a földmívelésügyi miniszter urhoz.

Pokay Dezső kerületi állattenyésztési felügyelő megkereste az együletet az iránt, hogy nyilatkozzék, hogy folyó évben hol szándékozik szarvasmarha kiállítását és vásárt rendezni.

Igazgató választmány elhatározta, hogy a folyó évi május havában *Székelyhid, Tenke és B. Ujjaluban* rendez szarvasmarha kiállítását és vásárt és felkéri Pokay felügyelőt, hogy erre a célra 3000 korona díjat eszközöljön ki az államtól.

Igazgató választmány evvel kapcsolatosan a választmánynak 1898 december 21-én hozott azon határozatát, hogy a folyó év tavaszán Nagyváradon egy tenyész bikavásárt rendez, miután ez célra nem vezet — elejtette.

Pokay előterjesztésére a választmány kimondotta, hogy a kiállítások körzetében aránylag a legtöbb takarmányt termelő gazdákat is jutalmazni fogja.

Elnökség előterjeszti, hogy a múlt évi december hó 21-én tartott gyűlés határozatához képest a m. kir. mezőgazdasági muzeum részére az egyesület azon jegyzőkönyveit, melyek több példányban voltak meg az irattárban felkültötte, de miután mintegy 70 jegyzőkönyv csak 1 példányban van meg, indítványozta elnök, hogy azokat a választmány másoltassa le s küldje fel azokat is a muzeum részére; a indítvány elfogadtatott.

Elnökség előterjeszti, hogy az december 21-iki választmányi gyűlés határozata értelmében a permetező kiállítás és a verseny ügyében megkereste a nagyváradi szőlőtelep kezelő bizottságot; — a nagyváradi hegyi választmány örömmel jelentette ki hozzájárulását ahhoz, hogy a f. év havában a szőlőtelepen egy permetező verseny és kiállítás rendeztessék, sőt azon nézetének adott kifejezést, miszerint célszerűnek tartaná, ha a f. év őszén egy sajtoló és daráló verseny is rendeztetnék. Igazgató-választmány a hegyi választmánynak nézetét magáévá tette, melyből folyólag a hegyi választmánynyal együttesen a f. év tavaszán permetező kiállítását és f. év őszén pedig sajtoló és daráló kiállítását rendez. Megbízta az elnökséget, hogy díjakul érmekről gondoskodjon.

Elnökség előterjeszti, hogy a vármegyében felállítandó gazdasági ismétlő iskola ügyében a választmány december 21-én tartott gyűlésének határozatához képest eljárva, a gazdasági ismétlő iskola helyét Szalontát hozta javaslatba, tudomásul vétetett.

Nagyváradi kereskedelmi- és iparkamara megkereste az együletet, hogy a vármegye 1899. évi termés viszonyairól adatokat szolgáltatasson, megbízott az elnökség, hogy a kívánt adatokat a kamarának adja meg.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Beöthy László és Bereczky Géza urakat kérvén fel, elnök a gyűlést berekeszti.

Köszénbánya Nagy-Báródon. Kutatás közben *Nagy-Báród* községben köszénre találtak, még pedig oly gazdag és értékes mennyiségben, hogy a községgel, melynek tulajdonát képező legelő és erdőben van a köszéntep *Rosenfeld* Bernát bécsi vállalkozó azonnal alkudozásba lépett. Az alkudozások eredményre is vezettek és a szeszödést a község meg is kötötte *Rosenfeld* vállalkozóval 80 évre.

E szerint a vállalkozó köteles a kézségnek a községi legelő és erdő hasznosbéré fejében évi 400 koronát fizetni s ezenkívül minden mm. szén után 500.000 mm.-ig 3 fillért, ezentul pedig 2 fillért fizetni. A szerződést beterveztették Biharvármegye alispánjához kérve az alispánt; hogy a szerződést a legközelebbi közgyűlésen terjessze elő jóváhagyás végett. Nagy-Báród község birtokosai azt hiszik, hogy jelentékeny jövedelemhez jutnak a bányavállalat utján.

A sertésvész szünőfélben. A földmivelésügyi minisztérium állategészségügyi kimutatása szerint a sertésvéstől fertőzött községek száma a múlt héten *övennel csökkent*, úgy hogy ma már csak *387 fertőzött község van az országban.* A többi állatjárvány tekintetében szintén kedvezőbbek az állapotok az országban.

Az olasz bor behozatala ellen. Fehértemplomról írják, hogy ott népgyűlés volt, melyen résztvettek Fehértemplom és környékének szőlősgazdái. A népgyűlés magáévá tette azt a határozati javaslatot, hogy állást foglalnak az olasz borok kedvezményes behozatala ellen s egyttal elhatározták, hogy *Darányi Ignác* földmivelésügyi minisztert feliratilag kéri meg az olasz borok egyenlőtlen versenyének korlátozására s a magyar bortermelők érdekeinek védelmére.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. febr. hó 13-ik napján tartott vásárbán eladott természetények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.80. Kétszeres buza 11.10—10.60. Rozs 10.80—10.30. Arpa 10.40—10.—. Zab 9.80—9.40. Tengeri: 9.80—9.40. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.—. Köleskása 24.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.—. Szalonna 94.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, üntött gyertya 92.—. Lámpaolaj —88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor 1.80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.44, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 46.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi február hó 13-ról. Tiszta buza körülbelül 350 hltr, kétszeres buza 60 hltr, rozs 230 hltr, árpa 80 hltr, zab 120 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 350 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 48 drb, félhizott 120, sovány 130, süldő 310, malac: 470, hizott marha 12, jármás ökör 330 fejős tehén 200, borju 190, bivaly 10, juh és kecske 60, ló 560.

Marha ártáblázat 1899. február: 13-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 600—655, egy pár másodrendű jármás ökör 470—580, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—360, 1 drbfejős tehén 90—220. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 144—188. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—150. 1 drb. veres borju 20—36, 1 drb. fél éves borju 34—44, 1 drb egy éves borju 48—66, két éves borju 66—130. 1 drb hizott sertés 84—130, 1 pár fél éves 32—36, 1 pár egy éves sertés 44—64, 1 pár két éves sertés 68—114. 1 drb

igás ló 120—170, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 14.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	— — — — — 378.80
Magyar hitel	— — — — — 376.50
Allamvasut	— — — — — 331.25
Rimamurányi	— — — — — 323.25
Magyar jelzálog	— — — — — 233.50
Salgótarjáni	— — — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — — —

Határidők.

Budapest, február 14.

Buza októberre	— — — — — 7.91
Buza áprilisra	— — — — — 7.71
Uj tengeri	— — — — — 5.04
Rozs okt.	— — — — — 6.44
Zab okt.	— — — — — 5.07
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 98.60
Magyar koronajárdék	— — — — — 94.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — — 100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — — 99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — — 93.75
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — — 99.50
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — — 95.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 162.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — — 141.—
Osztrák járdék papirban	— — — — — 99.75
Osztrák járdék ezüstben	— — — — — 99.60
Osztrák járdék aranyban	— — — — — 99.—
Osztrák korona járdék	— — — — — 99.—
Osztrák államsorsjegyek	— — — — — 137.50
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — — 17.75
Magyar hitelbankrészvény	— — — — — 753.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — — 756.—
Párisi vista	— — — — — 96.30
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — — 19.26
Németbirodalmi márka	— — — — — 118.05
London vista	— — — — — 242.35
20 márkás arany	— — — — — 23.60

A szorokszélességet felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

11—1900 számhoz.

Arverési hirdetemény.

Alulírottak kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1900 évi VI. 47. számú végzésével dr. Stokker József ügyvéd által képviselt Fényes Lajos felperes részére Kaiser Zsigmond alperes ellen 47 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 684 kor. becsült ingóságokra a n. várad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltét, annak felülfoglatatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Szent-János-utca 421 sz. házban leendő megtartására határidőül 1900 évi február hó 26 napján délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzítés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1900 évi február hó 13 napján.

Csathó Jenő

kir. bir. végrehajtó.

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.

16775/899. tkv.

Arverési hirdetemény.

A n. várad kir. törvényszék mint tkvi hatóság által Koszta Demeter és Koszta Virág végrehajtatóknak Filip Mária férj. Mekulicza Tógyerné végrehajtást szenvedő elleni 40 frt tőke s járuléka iránti végrehajtási ügyében, végrehajtást szenvedő tulajdonul felvett, ezen tkvi hatóság területén fekvő s a gyiresi 90 sz. betétben foglalt A. I. 1—3 rend sz. alatti ingatlanokra a kért végrehajtása, árverés az 1881. LX. t. cz. 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül 1900. évi február 23-ik napjának, délután 2 órája Gyires község házához kitűzetik.

Kikiáltási ár 49 frt, azonban az árverésre kitűzött ingatlanok szükség esetén ezen áron alulis elfognak adatni.

Venni szándékozik bánatpénzül, a kikiáltási ár 10 százalékát, vagyis 4 frt 90 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 1 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5 százalék kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál s Gyires község előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1899 évi november 23-án.

Olasz,

kir. tszéki bír.

A hires

Haldek-féle

Elit-magvak

u. m. 95% csiraképeségű

Oberndorfii répamag

99 1/2% tisztaságu

luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapesten, Károly-körut 9 s a vidéken **minden jobb üzletben**, mely magot tart.

A cég nagyváradai képviselői **Kappel J.** és **Fischer** urak Sonnenwirt-ház. Telefon 124 sz.

Vendéglősök és korcsmárosok figyelmébe!

Nagyobb mennyiségű **saját**
termésű tisztán lehuzott

uj bor

jutányosan — hordó számra is —
kapható

Janky Józsefnél

Nagyváradon.

Ugyanott kapható még néhány ezer **szőlő zúld** és **fűszítés** a legnemesebb **csemege**, **muskotály** fajkból és olasz rizlingből, továbbá 500 darab két éves legbecsebb **őszi barack** szemzésekéből.

— Közvetítő kerestetik. —